

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ФОЧА
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ
Ф О Ч А

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А
О АКТИВНОСТИМА НА ИЗГРАДЊИ МХЕ „БЈЕЛАВА“

Фоча, мај 2021. године

Слив ријеке Бјелаве формира се на источним падинама планине Зеленгора. Дужина тока је око 20 км, стим што горњи и средњи ток, дужине око 12 км носи име Врбничка ријека, док доњи ток носи име Бјелава и чине је Велика и Мала Бјелава. Велика Бјелава има дужину тока око 5 км, затим прима Малу Бјелаву као лијеву притоку са током дугим нешто мање од 2 км а од саставака полази основни ток Бјелаве дужине око 3 км до ушћа у Дрину.

Хидроенергетско коришћење водотока Бјелава планирано је у оквиру стратешког водопривредног документа, под називом „Хидроенергетски основ слива ријеке Дрине“ и коришћенје за одабир локација и водотока на којима се може користити водни потенцијал сливног подручја водотока Дрине.

Иницијативу за додјелу концесије за изградњу и коришћење МХЕ „Бјелава“, на сливу ријеке Бјелаве, на дијелу који формирају ријеке Велика Бјелава и Мала Бјелава, је Влади Републике Српске доставило привредно друштво „Србињепутеви“ д.о.о. Фоча.

Влада РС је, на сједници одржаној 31.05.2017. године, донијела Одлуку о покретању поступка додјеле концесије за изградњу и коришћење МХЕ „Бјелава“ на ријеци Бјелава и МХЕ „Мала Бјелава“ на ријеци Малој Бјелави.

Начин и поступак додјеле концесије је утврђен Законом о концесијама („Службени гласник Републике Српске број:59/13,16/18 и 70/20“). За додјелу концесије у овом случају је надлежна Влада РС. Чланом 12. став 4. Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број:59/13,16/18 и 70/20) између осталог је утврђено да „за концесије за чију додјелу је надлежна Влада прије предлагања Одлуке о покретању поступка додјеле концесије, прибавља и мишљење јединице локалне самоуправе на чијој територији се обавља концесиона дјелатност.У складу са овим чланом Влада је, односно Министарство енергетике и рударства прибављало мишљење јединице локалне самоуправе, односно у овом случају Општине Фоча.

Конкретно, од стране Министарства енергетике и рударства достављана је Студија економске оправданости у којој је тражено мишљење општине на поменуту студију. Општина Фоча је у сарадњи са предузећем ПВиК Извор а.д. Фоча, достављала мишљење из разлога што се на локацији Бјелаве налази извориште „Лучка врела“ и „Чесме“ одакле полази главни водоводни цјевовод који снабдијева Фочу водом.

Јавни позив за подношење понуда за додјелу концесије за ове двије МХЕ је објављен у Службеном гласнику Републике Српске број 62/18 од 10.07.2018. године. Наконведеног јавног надметања и цјелокупне процедуре, која је у надлежности Владе РС, закључен је уговор о концесији за изградњу и коришћење малих хидроцентрала на сливу ријеке Бјелава, општина Фоча.

Уговор је закључен 30.10.2019. године. Концесија је дата на период од 50 година, рачунајући од дана ступања на снагу Уговора. Ради се о двије МХЕ на ријеци Бјелава и Мала Бјелава укупне инсталисане снаге 3,088 MW (МХЕ „Бјелава“ инсталисане снаге: 2,098 MW и МХЕ „Мала Бјелава“ инсталисане снаге: 0,990 MW).

У складу са чланом 60. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник РС“ број: 40/13, 136/15, 3/16, 84/19) Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је надлежно за издавање локацијских услова, грађевинске, употребне и еколошке дозволе за ове енергетске објекте. Законом је прописана документација која се прилаже за издавање локацијских услова, односно грађевинске и еколошке дозволе. Треба напоменути да је код еколошке дозволе за ове објекте неопходно радити студију процјене утицаја на животну средину и о истој ће бити проведена јавна расправа у општини Фоча, и том приликом ће грађани моћи дати своје примједбе, мишљења и приједлоге.

Од стране Министарства енергетике и рударства „Србињепутевима“ д.о.о. Фоча је издато рјешење од 29.04.2020. године којим се одобрава извођење детаљних геолошких истраживања по Пројекту детаљних геолошких истраживања за потребе пројектовања и изградње МХЕ „Бјелава“ и МХЕ „Мала Бјелава“, општина Фоча из марта 2020. године. Истражни простор је одређен граничним тачкама са координатама.

„Србињепутеви“ д.о.о. Фоча је након добијања наведеног рјешења кренуло са извођењем радова који се односе на детаљна геолошка истраживања. Ови радови су изазвали реакције новоформиране невладине организације која је организовала протест на самој локацији. Начелник општине Фоча је затим формирао комисију чији задатак је био да изађе на лице мјеста и утврди чињењично стање које се односи на изведене радове на локацији везаној за изградњу МХЕ „Бјелава“ на ријеци Бјелава и МХЕ „Мала Бјелава“ на ријеци Мала Бјелава и сачини писани извјештај. Комисија је мишљења да инвеститор „Србињепутеви“ д.о.о. Фоча треба да обустави радове на изградњи МХЕ док не прибаве све потребне сагласности, уради главни пројекат и добије грађевинску дозволу од Министарства за просторно уређење грађевинарство и екологију. Начелник општине је прихватио мишљење комисије тако да су са 13.08.2020. године обустављени сви радови до издавања грађевинске дозволе.

У међувремену урађена је измјена техничког рјешења и покренута процедура за анексирање постојећег Уговора о концесији у циљу оптимизације рјешења изградње хидроенергетских бјеката. Предложеном измјеном техничког рјешења се повећава степен искориштења постојећег водотока са измјеном инсталисаног капацитета са 3.088 kW на 3.900 kW. Новим приједлогом се предлаже спајање концесија МХЕ „Бјелава“ и МХЕ „Мала Бјелава“ у једну малу хидроелектрану МХЕ „Бјелава“ тако да машинска зграда буде заједничка на парцели МХЕ „Бјелава“ са два водозавхвата, један на ријеци Великој Бјелава, а други на ријеци Мала Бјелава. Сходно овом урађена је измијењена Студија.

Општина Фоча је доставила своје изјашњење на измијењену Студију у којем је истакала да јена првом мјесту општи интерес грађана да морају имати сигурно и безбједно снабдијевање водом за пиће путем новоизграђеног примарног водовода са изворишта Лучка врела и Чесме те је потребно да инвеститор уради техничко рјешење безбједног укрштања цјевовода МХЕ са примарним цјевоводом, као и да осигура да цјевовод и водовод цијелом дужином немају додирних тачака.

Општина је, такође указала на обавезу поштовања Рјешења Завода за заштиту природног и културног наслеђа Републике Српске, који је, у међувремену једну стару воденицу брвнару ставио на листу заштићених објеката. Ове чињенице су наведене у мишљењу Начелника општине Фоча број: 02-014-431/20 од 10.09.2020 године

Влада Републике Српске је 18.01.2021 године сходно напријед изнесеном закључила са „Србињепутеви“ д.о.о. Фоча, Анекс I Уговора о концесији за изградњу и коришћење малих хидроелектрана на сливу ријеке Бјелаве ради измјене техничког рјешења и продужења рока под бројем 05.05/012-29-1/21.

Србињепутеви д.о.о. Фоча се обратило у марту 2021. године Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске са захтјевом за претходну процјену утицаја на животну средину за пројекат мале хидроелектране МХЕ „Бјелава“ . С обзиром да се ради о пројекту неведеном у члану 3. Правилника о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Српске“, број: 124/12), Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске упутило је захтјев општини Фоча у складу са чланом 65. Закона о заштити животне средине да да своје мишљење о потреби спровођења и обиму процјене утицаја.

Општина Фоча је доставила Министарству тражено мишљење истичући да се ради о МХЕ чија је градња изазвала мноштво негодовања и бурних реакција како становништва општине Фоча тако и невладиних организација и удружења, напомињући и да се поменута МХЕ налази

непосредно уз главни доводни цјевовод који снабдијева општину Фоча водом, као и да се укршта са истим.

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске је општини Фоча након достављеног мишљења Општине које се односи на процјену утицаја на животни средину за пројекат мале хидроелектране МХЕ „Бјелава“ од 19.04.2021. године упутило допис и тражило поновно изјашњење и јасан став по питању реализације овог пројекта и да ли је предметни пројекат односно изградња МХЕ „Бјелава“ обухваћена „Стратегијом развоја Општине Фоча од 2017-2026 године“ или неким другим стратешко-планским документом. Општина Фоча је 05.05.2021. године доставила изјашњење Министарству и навела да је општина Фоча, првенствено због заједничког интереса за безбједно и сигурно снабдевање водом, против овакве инвестиције ако угрожава постојећи цјевовод и да подржава Декларацију о заштити ријека у Републици Српској.

ИНФОРМАЦИЈА ОДЈЕЉЕЊА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ И КОМУНАЛНУ ПОЛИЦИЈУ

У вези изградње МХЕ „Бјелава“ од стране инспекцијских органа општине Фоча а на захтјев грађана и удружења предузимне су одређене радње и активности из њихове надлежности које су садржане у даљем наставку текста:

Од стране општинског урбанистичко-грађевинског и водног инспектора извршено је више инспекцијских прегледа, а у вези изградње приступних путева за изградњу МХЕ „Бјелава“ и МХЕ „Мала Бјелава“ .

Од документације за предметне радове инвеститор „Србињепутеви“ д.о.о. Фоча је предочио рјешење број:05.07/310-273-1/20 од 29.04.2020 године издато од стране Министарства енергетике и рударства Републике Српске, којим се привредном друштву „Србињепутеви“ д.о.о. Фоча одобрава извођење детаљних геолошких истраживања, по Пројекту детаљних геолошких истраживања за потребе пројектовања и изградње МХЕ „Бјелава“ МХЕ „Мала Бјелава“ израђеном од стране пројектне куће „IBIS INŽINJERING“ д.о.о.Бања Лука овјерен и одобрен од стране Министарства енергетике и рударства Републике Српске.

Увидом у дијелове пројекта који се односе на истражне радње,односно на пасус:

II ФАЗА ИСТРАЖИВАЊА,наведено је да је неопходно рјешити приступне путеве до самих локација водозахвата и машинске зграде која ће се користити у фази истраживања за приступ људи и опреме као и у фази изградње и експлоатације.

У дијелу описаном као истражни раскопи за потребе израде геолошких карата наведено је да ће се раскопи радити машински до дубине компакне стијенске масе максималне дубине ископа до 5,0 м.Према израђеном пројекту предвиђено је 18 раскопа који ће се користити за инжињерско геолошко картирање.

Од Јавне Установе „Воде Српске“ Бијељина инвеститор „Србињепутеви“ д.о.о.Фоча, а на основу : посједовних листова, Идејног пројекта, Стручног мишљења и Урбанистичко – техничких услова прибавио је водне акте (водне смјернице) за изградњу МХЕ „Бјелава“ на ријеци Бјелави број:12/8.04.3-6303-1/19 од 11.10.2019 године и МХЕ „Мала Бјелава“на ријеци Мала Бјелава број:12/8.04.3-6304-1/19 од 11.10.2019. године.

Извршене инспекцијске контроле и сачињени записници:

- Записник водног инспектора број:08-338-16/20 од 22.04.2020 године
- Записник урбанистичко-грађевинског инспектора број:08-362-34/20 од 30.04.2020 године.
- Записник водног и урбанистичко-грађевинског инспектора број:08-338-25/20 од 11.06.2020 године.
- записник урбанистичко-грађевинског и водног инспектора број:08-362-34/20 од 10.07.2020 године.
- Записник урбанистичко-грађевинског и водног инспектора број:08-338-10/21 од 18.02.2021 године.

Увидом у изведене радове на лицу мјеста и предочену документацију надлежни инспектори су утврдили да су радови извођени у складу са Пројектом детаљних геолошких истраживања и Рјешења Министарства енергетике и рударства Републике Српске којим се привредном друштву „Србињепутеви“д.о.о.Фоча одобрава извођење радова у окиру пројекта геолошких истраживања.

Извођач радова је на појединим дјеловима корита ријеке Бјелаве ,у мањем обиму, нарочито у равнијим дјеловима трасе гдје је ријека својим коритом меандрирала, односно кривудала извршио дјелимично измјештање корита ријеке и трасирао пут.

На локалитетима предвиђеним за водозахвате (укупно два)осим широких откопа нема трагова градње објеката који ће се користити као водозахвати.

Инспекција је констатовала да извођач радова приликом извођења наведених радњи није угрозио изворишта (нити може) која снабдијевају питком водом становништво Фоче, јер све наведене радње изводе се низводно од изворишта .

Напомена:

Републичка инспекција, која је иначе надлежна за вршење контроле у поступцима у којима је Министарство надлежно за издавање дозвола, је у више наврата вршила контролу и то: републички урбанистичко-грађевински инспектор, републички водни инспектор, републички еколошки инспектор и републички шумарски инспектор и нису нашли веће неправилности на основу којих би донијели Рјешење и обуставили извођење радова.

У складу са Законом о уређењу простора сви поступци (издавање локацијских услова, грађевинска дозвола, еколошке, употребне дозволе) су у надлежности Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС. Општини Фоча, чије мишљење у цјелокупном поступку није обавезујуће, се доставља по један примјерак издатих докумената.

На крају, општина Фоча неће дозволити да било која инвестиција угрози снабдијевање грађана водом за пиће, а инвестиције које се проводе у складу са законским прописима неће заустављати.

ОБРАЂИВАЧИ:

**Одјељење за просторно уређење,
стамбено - комуналне послове.**

**Одјељење за инспекцијске послове
и комуналну полицију.**

